

ΑΑΔΕ

Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

ΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕ ΠΙΣΤΑ
ΔΗΜΟΣΙΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

Τακτοποίησης Φορολογικών Υποχρεώσεων που προκύπτουν από την απώλεια ζωής

ΑΘΗΝΑ, 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2025

Πίνακας Περιεχομένων

1	Εισαγωγικό Κείμενο	2
2	Αυτόματη Ενημέρωση Φορολογικού Μητρώου	3
2.1	Τι σημαίνει αυτό για τον φορολογούμενο;	3
3	Τακτοποίηση φορολογικών εκκρεμοτήτων	4
3.1	Δήλωση μεταβολής ατομικών στοιχείων και σχέσεων φορολογούμενου (έντυπο Δ210) 4	
3.1.1	Πώς θα γίνει αυτό;	4
3.1.2	Ποια δικαιολογητικά επισυνάπτονται;	4
3.1.3	Πώς θα προμηθευτώ τα δικαιολογητικά;	5
3.2	Δήλωση διακοπής εργασιών (έντυπο Δ211)	6
3.2.1	Οι κληρονόμοι δεν επιθυμούν ή αδυνατούν να συνεχίσουν την επιχείρηση.....	6
3.2.2	Οι κληρονόμοι επιθυμούν να συνεχίσουν την επιχείρηση.....	7
3.2.3	Κοινωνία κληρονόμων	7
3.3	Υποβολή Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος αποβιώσαντα.....	8
3.3.1	Πώς υποβάλλεται η δήλωση φορολογίας εισοδήματος;	8
3.3.2	Πότε υποβάλλεται η δήλωση φορολογίας εισοδήματος;	8
3.4	Υποβολή Δήλωσης Φόρου Κληρονομιάς	9
3.4.1	Τι είναι ο φόρος κληρονομιάς;	9
3.4.2	Πού υποβάλλεται η δήλωση φόρου κληρονομιάς;	9
3.4.3	Πότε υποβάλλεται η δήλωση φόρου κληρονομιάς;	10
3.4.4	Πότε ξεκινά η προθεσμία;	10
3.4.5	Ποια δικαιολογητικά απαιτούνται για την υποβολή δήλωσης φόρου κληρονομιάς;	10
3.4.6	Καλό είναι να γνωρίζετε ότι... ..	11
3.4.7	Ευθύνη κληρονόμου	11
3.5	Αποποίηση κληρονομιάς.....	13
3.5.1	Τι ισχύει για τις περιπτώσεις αποποίησης κληρονομιάς;	13
3.5.2	Υπάρχουν εξαιρέσεις;	13
3.6	Υποβολή Δήλωσης Στοιχείων Ακινήτων (Ε9)	14
3.6.1	Ποιος υποβάλλει τη Δήλωση Στοιχείων Ακινήτων;	14

1 Εισαγωγικό Κείμενο

Οι συγγενείς - κληρονόμοι φορολογούμενου που απεβίωσε καλούνται να προβούν σε συγκεκριμένες ενέργειες, προκειμένου να τακτοποιήσουν τις φορολογικές εκκρεμότητες που προκύπτουν μετά την απώλεια ζωής του.

Η Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, με γνώμονα την καλύτερη ενημέρωση των πολιτών, προχώρησε στη δημιουργία του παρόντος χρηστικού οδηγού, προκειμένου να πληροφορηθούν οι ενδιαφερόμενοι για τα δικαιώματα και τις βασικές υποχρεώσεις των κληρονόμων απέναντι στη Φορολογική Διοίκηση.

Ο οδηγός δημιουργήθηκε από την Διεύθυνση Φορολογικής Συμμόρφωσης σε συνεργασία με τις Διευθύνσεις Εφαρμογής Φορολογίας Κεφαλαίου & Περιουσιολογίου, Εξυπηρέτησης, Εφαρμογής Άμεσης Φορολογίας και Εισπράξεων & Επιστροφών της ΑΑΔΕ.

2 Αυτόματη Ενημέρωση Φορολογικού Μητρώου

Από τον Σεπτέμβριο του 2020, το Φορολογικό Μητρώο ενημερώνεται **αυτόματα** από το Μητρώο Πολιτών του Υπουργείου Εσωτερικών για τις ληξιαρχικές πράξεις θανάτου που εκδίδονται από το 2013 και μετά.

2.1 Τι σημαίνει αυτό για τον φορολογούμενο;

Αυτό σημαίνει πως, πλέον, **δεν απαιτείται να υποβληθεί η σχετική δήλωση θανάτου** από τους κληρονόμους στην αρμόδια ΔΟΥ.

Ταυτόχρονα, **διακόπτονται οι σχέσεις** του αποβιώσαντα με άλλα πρόσωπα που εμφανίζονται στο Φορολογικό Μητρώο της ΑΑΔΕ. Ειδικότερα:

- Διακόπτεται η σχέση γάμου ή συμφώνου συμβίωσης
- Μεταβάλλεται η οικογενειακή κατάσταση και διακόπτεται η σχέση του σχετιζόμενου με τον αποβιώσαντα προσώπου
- Διακόπτονται οι λοιπές σχέσεις του αποβιώσαντα με άλλους φορολογούμενους ή φυσικά πρόσωπα, όπως για παράδειγμα ο φορολογικός εκπρόσωπος

Επίσης, απενεργοποιούνται σε επίπεδο πρόσβασης στις εφαρμογές του myAADE οι κωδικοί πρόσβασης του αποβιώσαντα

Ενημερώνονται τα νομικά πρόσωπα ή οι νομικές οντότητες στις οποίες πιθανόν συμμετείχε ο αποβιώσας με οποιαδήποτε ιδιότητα (ενδεικτικά: μέλος, εταίρος, διαχειριστής, νόμιμος εκπρόσωπος), προκειμένου να προβούν στις απαιτούμενες ενέργειες τροποποίησης των συστατικών εγγράφων ή της εκπροσώπησής τους.

Στις παραπάνω περιπτώσεις τα συσχετιζόμενα πρόσωπα λαμβάνουν μήνυμα στην θυρίδα τους στο myAADE για την διακοπή της συσχέτισής τους με τον αποβιώσαντα, καθώς επίσης και κατευθυντήριες οδηγίες για τις περαιτέρω ενέργειές τους.

Η αυτόματη ενημέρωση του Φορολογικού Μητρώου συντελείται μόνο στις περιπτώσεις εκείνες για τις οποίες ο ΑΦΜ ταυτοποιείται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Φορολογικής Διοίκησης.

Σε περίπτωση που η σύζυγος του αποβιώσαντα δεν έχει προσωπικούς κωδικούς στην ψηφιακή πύλη myAADE, καλείται να εκδώσει προσωπικό κλειδάριθμο, έτσι ώστε να μπορεί να τακτοποιεί στο εξής τις φορολογικές της υποθέσεις.

3 Τακτοποίηση φορολογικών εκκρεμοτήτων

3.1 Δήλωση μεταβολής ατομικών στοιχείων και σχέσεων φορολογούμενου (έντυπο Δ210)

Για να μπορέσουν οι κληρονόμοι ή οι εγγύτεροι συγγενείς να καλύψουν άλλες φορολογικές εκκρεμότητες του αποβιώσαντα ή και δικές τους που προκύπτουν από την απώλεια ζωής, θα πρέπει να ενημερώσουν το φορολογικό μητρώο με τα στοιχεία των νόμιμων κληρονόμων - εγγυτέρων συγγενών.

3.1.1 Πώς θα γίνει αυτό;

Οι κληρονόμοι ή οι εγγύτεροι συγγενείς καλούνται να υποβάλουν στο Τμήμα Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης (Μητρώο) της ΔΟΥ του αποβιώσαντα το **έντυπο Δ210 Δήλωση απόδοσης ΑΦΜ και μεταβολής ατομικών στοιχείων** καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στην ψηφιακή πύλη myAADE μέσω της πλατφόρμας **"Τα Αιτήματά μου"**, επιλέγοντας Θεματική Ομάδα "Μητρώο", Διαδικασία "Μεταβολές στοιχείων φυσικού προσώπου".

Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, κατά την είσοδο στην Εφαρμογή με τη χρήση των κωδικών myAADE, δεν επιτρέπεται η υποβολή αιτήματος μέσω της Εφαρμογής λόγω προβλήματος στα στοιχεία Μητρώου, εμφανίζεται ενημερωτικό μήνυμα για την εξυπηρέτηση του φορολογούμενου από την αρμόδια ΔΟΥ.

Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας υποβολής του αιτήματος μέσω της Εφαρμογής, τα ανωτέρω αποστέλλονται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή ή με υπηρεσία ταχυμεταφοράς ή κατατίθενται στο γραφείο πρωτοκόλλου της ΔΟΥ.

3.1.2 Ποια δικαιολογητικά επισυνάπτονται;

- Ληξιαρχική πράξη θανάτου (εάν δεν έχει ενημερωθεί αυτόματα το φορολογικό Μητρώο)
- Πιστοποιητικό εγγυτέρων συγγενών
- Πιστοποιητικό περί μη δημοσίευσης διαθήκης εάν δεν υπάρχει διαθήκη
- Ακριβές αντίγραφο διαθήκης και πιστοποιητικό περί μη δημοσίευσης άλλης διαθήκης από την ήδη δημοσιευμένη
- Σε περίπτωση δήλωσης κληρονόμων, πέραν του υποβάλλοντος, απαιτείται υπεύθυνη δήλωση συναίνεσης των υπολοίπων

- Αντίγραφο δήλωσης κληρονομιάς ως προς το ποσοστό της κληρονομικής μερίδας εκάστου των κληρονόμων από την ατομική επιχείρηση του αποβιώσαντα, σε περίπτωση συνέχισης της ατομικής επιχείρησης του αποβιώσαντος από τον μοναδικό κληρονόμο ή από την Κοινωνία Κληρονόμων
- Έκθεση περί αποποίησης στην περίπτωση μη αποδοχής κληρονομιάς

Τα πιστοποιητικά ισχύουν και γίνονται αποδεκτά για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από την έκδοσή τους.

3.1.3 Πώς θα προμηθευτώ τα δικαιολογητικά;

Η ληξιαρχική πράξη θανάτου και το πιστοποιητικό πλησιέστερων (εγγυτέρων) συγγενών είτε εκδίδονται στην αρμόδια Υπηρεσία του Δήμου όπου ήταν εγγεγραμμένος ο αποβιώσας είτε χορηγούνται ηλεκτρονικά από τη διαδικτυακή πύλη gov.gr.

Το πιστοποιητικό περί δημοσίευσης ή μη δημοσίευσης διαθήκης εκδίδεται στο οικείο Ειρηνοδικείο της κατοικίας του αποβιώσαντα ή χορηγείται ηλεκτρονικά από την διαδικτυακή πύλη solon.gov.gr.

Οι παραπάνω διοικητικές διαδικασίες διεκπεραιώνονται και μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ).

3.2 Δήλωση διακοπής εργασιών (έντυπο Δ211)

Εάν ο κληρονομούμενος είχε κάποια ατομική, εμπορική ή άλλη επιχείρηση, τότε διακρίνουμε τις εξής περιπτώσεις:

3.2.1 Οι κληρονόμοι δεν επιθυμούν ή αδυνατούν να συνεχίσουν την επιχείρηση.

Σε περίπτωση που οι κληρονόμοι δεν επιθυμούν ή αδυνατούν να συνεχίσουν την επιχείρηση του αποβιώσαντα, τότε όλοι οι κληρονόμοι οφείλουν να υποβάλουν δήλωση διακοπής εργασιών εντός 30 ημερών από την επομένη της λήξης της προθεσμίας αποποίησης κληρονομιάς.

Η δήλωση διακοπής (Έντυπο Δ211) υποβάλλεται από τον κληρονόμο, ή στην περίπτωση κοινωνίας κληρονόμων από έναν τουλάχιστον εκ των κληρονόμων, στην ψηφιακή πύλη myAADE, μέσω της πλατφόρμας **"Τα Αιτήματά μου"** με ημερομηνία διακοπής την ημερομηνία θανάτου. Η δήλωση διακοπής συνοδεύεται από υπεύθυνες δηλώσεις των κληρονόμων, πλην του υποβάλλοντος, με τις οποίες δηλώνουν ότι δεν επιθυμούν τη συνέχιση της επιχείρησης του αποβιώσαντα.

Παράδειγμα

Έστω ότι ο Α΄ απεβίωσε στις 05/03/2020 και την ίδια μέρα λαμβάνουν γνώση της επαγωγής οι κληρονόμοι. Τότε η ημερομηνία λήξης της προθεσμίας αποποίησης κληρονομιάς είναι τέσσερις μήνες αργότερα, δηλαδή στις 06/7/2020. Άρα, η δήλωση διακοπής της ατομικής επιχείρησης πρέπει να γίνει μέχρι τις 05/8/2020, δηλαδή εντός 30 ημερών από την επομένη της ημερομηνίας λήξης της προθεσμίας της αποποίησης.

3.2.2 Οι κληρονόμοι επιθυμούν να συνεχίσουν την επιχείρηση

Στην περίπτωση που οι κληρονόμοι επιθυμούν να συνεχίσουν την επιχείρηση λόγω κληρονομικής διαδοχής, τότε συστήνουν κοινωνία κληρονόμων και την ίδια ημερομηνία υποβολής της δήλωσης έναρξης της κοινωνίας κληρονόμων, υποβάλουν ταυτόχρονα και τη δήλωση διακοπής της επιχείρησης του κληρονομούμενου (έντυπο Δ211). Σ' αυτήν την περίπτωση μαζί με το έντυπο Δ211 συνυποβάλλονται και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά μεταξύ αυτών υπεύθυνες δηλώσεις των κληρονόμων, πλην του υποβάλλοντος, με τις οποίες αποδέχονται τη συμμετοχή τους στην κοινωνία.

3.2.3 Κοινωνία κληρονόμων

Όταν συστήνεται κοινωνία κληρονόμων, τότε οι κληρονόμοι συμμετέχουν σε αυτήν ανάλογα με το ποσοστό με το οποίο συμμετέχουν στην κληρονομιά. Αυτό σημαίνει ότι επωμίζονται τα έξοδα διαχείρισης και επωφελούνται από τα έσοδα, ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής τους.

Η κοινωνία κληρονόμων που ασκεί επιχείρηση αναγνωρίζεται ως νομική οντότητα, έχοντας όλες τις υποχρεώσεις που προβλέπει η φορολογική νομοθεσία (π.χ. έναρξη εργασιών, υποβολή φορολογικών δηλώσεων κλπ).

Οι κληρονόμοι είναι υπόχρεοι για την υποβολή κάθε είδους δήλωσης του κληρονομούμενου. Ενδεικτικά αναφέρουμε τη δήλωση Φορολογίας Εισοδήματος για το εισόδημα που εισέπραξε έως την ημέρα θανάτου του, τη δήλωση Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) εάν ήταν υποκείμενος στον φόρο ή τη δήλωση Φόρου Μισθωτών Υπηρεσιών (ΦΜΥ) εφόσον υπάρχει η σχετική υποχρέωση κτλ.

3.3 Υποβολή Δήλωσης Φορολογίας Εισοδήματος αποβιώσαντα

Οι κληρονόμοι καλούνται να υποβάλουν δήλωση φορολογίας εισοδήματος του κληρονομούμενου για τα εισοδήματα που απέκτησε μέχρι την ημερομηνία του θανάτου του.

3.3.1 Πώς υποβάλλεται η δήλωση φορολογίας εισοδήματος;

Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος αποβιωσάντων από το φορολογικό έτος 2024 και εφεξής υποβάλλεται από τους κληρονόμους ψηφιακά μέσω της ψηφιακής πύλης myAADE (myaaade.gov.gr) στη διαδρομή **Εφαρμογές > Δημοφιλείς Εφαρμογές > Δηλώσεις ΦΕΦΠ (Ε1 – Ε2 – Ε3)**.

Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος αποβιωσάντων για τα εισοδήματα που απέκτησαν μέχρι και το φορολογικό έτος 2023 υποβάλλεται από τους κληρονόμους χειρόγραφα μαζί με τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά στην αρμόδια υπηρεσία (ΔΟΥ ή ΚΕΦΟΔΕ) με τους ακόλουθους τρόπους:

- μέσω της εφαρμογής "Τα Αιτήματά μου" στην ψηφιακή πύλη myAADE ή
- με αποστολή ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή ή με υπηρεσία ταχυμεταφοράς ή
- με κατάθεση στο γραφείο πρωτοκόλλου της αρμόδιας υπηρεσίας (Δ.Ο.Υ ή ΚΕΦΟΔΕ)

3.3.2 Πότε υποβάλλεται η δήλωση φορολογίας εισοδήματος;

Η δήλωση φορολογίας εισοδήματος υποβάλλεται από τους κληρονόμους, εμπρόθεσμα, καθ' όλη τη διάρκεια του φορολογικού έτους σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στις οικείες αποφάσεις του Διοικητή της ΑΑΔΕ που εκδίδονται κατ' έτος για την υποβολή των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων.

Παράδειγμα

Ο Α απεβίωσε την 15/02/2024

Οι κληρονόμοι καλούνται να υποβάλουν δύο δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος:

- Η πρώτη θα αφορά τα εισοδήματα που απέκτησε ο Α την περίοδο 01.01.2023-31.12.2023 και πρέπει να υποβληθεί χειρόγραφα το αργότερο έως τις 31.12.2024 στην αρμόδια υπηρεσία (Δ.Ο.Υ ή ΚΕΦΟΔΕ)
- Η δεύτερη θα αφορά τα εισοδήματα που απέκτησε ο Α την περίοδο 01.01.2024-15.02.2024 και πρέπει να υποβληθεί ψηφιακά το αργότερο έως τις 31.12.2025

Μετά την υποβολή της δήλωσης, οι Φορολογικές Αρχές προβαίνουν στην έκδοση πράξης διοικητικού προσδιορισμού φόρου. Στην περίπτωση ψηφιακής υποβολής της δήλωσης, η πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου αναρτάται στο λογαριασμό του κληρονόμου στην ψηφιακή πύλη myAADE. Στην περίπτωση που η δήλωση υποβληθεί χειρόγραφα, η πράξη διοικητικού προσδιορισμού φόρου κοινοποιείται στην προσωπική θυρίδα του κληρονόμου

που υπέβαλε τη δήλωση. Επιπρόσθετα, σε κάθε περίπτωση, αποστέλλεται ηλεκτρονική ειδοποίηση στη δηλωθείσα από τον κληρονόμο διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

3.4 Υποβολή Δήλωσης Φόρου Κληρονομιάς

3.4.1 Τι είναι ο φόρος κληρονομιάς;

Πρόκειται για φόρο που επιβάλλεται:

- Σε κάθε περιουσιακό στοιχείο, κινητά, ακίνητα, καθώς και άυλα περιουσιακά στοιχεία (π.χ. απαιτήσεις, πνευματικά δικαιώματα, δικαιώματα ευρεσιτεχνίας κτλ.) που βρίσκονται στην Ελλάδα και ανήκουν σε ημεδαπούς ή σε αλλοδαπούς που απεβίωσαν.
- Στην κινητή περιουσία που βρίσκεται στο εξωτερικό και ανήκε σε αποβιώσαντα Έλληνα ή αλλοδαπό υπήκοο που είχε την κατοικία του στην Ελλάδα.

Μια υποχρέωση που προκύπτει για τους κληρονόμους είναι η υποβολή Δήλωσης Φόρου Κληρονομιάς.

3.4.2 Πού υποβάλλεται η δήλωση φόρου κληρονομιάς;

Η δήλωση φόρου κληρονομιάς υποβάλλεται:

- Στη ΔΟΥ της κατοικίας του αποβιώσαντα, όπως αυτή είχε δηλωθεί στο Φορολογικό Μητρώο, εφόσον αυτός ήταν κάτοικος Ελλάδος
- Στη ΔΟΥ Κατοίκων Εξωτερικού και Εναλλακτικής Φορολόγησης Φορολογικών Κατοίκων Ημεδαπής εάν ο αποβιώσας ήταν κάτοικος αλλοδαπής, ανεξάρτητα εάν απεβίωσε στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή

Ενδέχεται η ΔΟΥ κατοικίας του αποβιώσαντα να είναι διαφορετική από αυτήν της ΔΟΥ φορολογίας του.

Παράδειγμα

Έστω ότι ο Α είχε την επαγγελματική του έδρα στη Χαλκίδα αλλά την κατοικία του στην Κηφισιά. Οι κληρονόμοι του θα ολοκληρώσουν τις διαδικασίες διακοπής επαγγέλματος στη ΔΟΥ Χαλκίδας, αλλά η δήλωση φόρου κληρονομιάς θα υποβληθεί στην ΔΟΥ Κηφισιάς που είναι η ΔΟΥ κατοικίας του αποβιώσαντα.

Για θανάτους από 01/01/2022 και μετά η υποβολή της δήλωσης γίνεται στην Ψηφιακή Πύλη myAADE μέσω της εφαρμογής myPROPERTY. Για τις λοιπές περιπτώσεις η υποβολή

γίνεται στην ψηφιακή πύλη myAADE μέσω της πλατφόρμας "Τα Αιτήματά μου", επιλέγοντας Θεματική Ομάδα "Κεφάλαιο", Διαδικασία "Υποβολή δήλωσης φόρου κληρονομιάς" επισυνάπτοντας και τα απαραίτητα δικαιολογητικά.

3.4.3 Πότε υποβάλλεται η δήλωση φόρου κληρονομιάς;

Η δήλωση φόρου κληρονομιάς υποβάλλεται:

- Μέσα σε εννέα μήνες από τον θάνατο, αν ο κληρονομούμενος πέθανε στην Ελλάδα, ή
- Μέσα σε ένα χρόνο αν ο κληρονομούμενος πέθανε στο εξωτερικό ή οι κληρονόμοι του διέμεναν κατά τον χρόνο θανάτου στο εξωτερικό.

3.4.4 Πότε ξεκινά η προθεσμία;

Η προθεσμία για την υποβολή της δήλωσης φόρου κληρονομιάς κατά κανόνα αρχίζει από:

- Τον θάνατο του κληρονομούμενου για τους εξ αδιαθέτου (χωρίς διαθήκη) κληρονόμους
- Τη δημοσίευση της διαθήκης για τους εκ διαθήκης κληρονόμους/ κληροδόχους
- Τη δημοσίευση στον τύπο της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης που κηρύσσει την αφάνεια ενός προσώπου
- Τη λήξη της επιδικίας, τη συνένωση της επικαρπίας με την ψιλή κυριότητα, την είσπραξη των πνευματικών δικαιωμάτων κ.ο.κ.

3.4.5 Ποια δικαιολογητικά απαιτούνται για την υποβολή δήλωσης φόρου κληρονομιάς;

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατά κανόνα για την υποβολή δήλωσης φόρου κληρονομιάς είναι:

- Ληξιαρχική πράξη θανάτου
- Αντίγραφο διαθήκης
- Πιστοποιητικό εγγυτέρων συγγενών ή κληρονομητήριο* εάν υπάρχει
- Πιστοποιητικό περί μη δημοσίευσης διαθήκης από το αρμόδιο Ειρηνοδικείο ή πρακτικό δημοσίευσης διαθήκης με αντίγραφο αυτής και πιστοποιητικό περί μη δημοσίευσης άλλης διαθήκης από το Ειρηνοδικείο

- Λοιπά δικαιολογητικά που προβλέπονται σε σχετικές αποφάσεις, ώστε να είναι δυνατός ο προσδιορισμός του φόρου

Ως αρμόδιο Ειρηνοδικείο ορίζεται αυτό της κατοικίας του αποβιώσαντα.

***ορισμός:** Το κληρονομητήριο αποτελεί πιστοποιητικό που αποδεικνύει το κληρονομικό δικαίωμα του κληρονόμου. Ο κληρονόμος δύναται να καταθέσει αίτηση έκδοσης κληρονομητηρίου στο αρμόδιο Ειρηνοδικείο.

Για τις περιπτώσεις θανάτου πριν την 01/03/2013 απαιτούνται πιστοποιητικά περί μη δημοσίευσης διαθήκης ή περί μη δημοσίευσης άλλης διαθήκης (αναλόγως την περίπτωση), τόσο από το Ειρηνοδικείο όσο και από το Πρωτοδικείο.

3.4.6 Καλό είναι να γνωρίζετε ότι...

- Για τη σύνταξη της συμβολαιογραφικής πράξης αποδοχής κληρονομιάς απαιτείται η προσκόμιση από τον κληρονόμο του πιστοποιητικού ΕΝΦΙΑ των πέντε τελευταίων ετών για τα ακίνητα που κληρονομεί.
- Στη Δήλωση Φόρου Κληρονομιάς δηλώνεται από όλους τους κληρονόμους, εκτός από το ενεργητικό της κληρονομιάς και το σύνολο του παθητικού αυτής, στο οποίο περιλαμβάνονται τα βέβαια και εκκαθαρισμένα χρέη του κληρονομούμενου που νόμιμα υφίστανται κατά την ημερομηνία θανάτου του.

3.4.7 Ευθύνη κληρονόμου

Οι κληρονόμοι ευθύνονται για όλα τα χρέη του αποβιώσαντα κατά το ποσοστό της κληρονομικής τους μερίδας. Ο κληρονόμος που αποδέχεται την κληρονομιά ευθύνεται για την εξόφληση των χρεών της κληρονομιάς με το σύνολο της περιουσίας του (ατομική και κληρονομαϊά). Ενδεικτικά αναφέρουμε την καταβολή ληξιπρόθεσμων και μη ληξιπρόθεσμων οφειλών του αποβιώσαντα προς το Δημόσιο. Ο/Οι κληρονόμος/οι που έχει/έχουν κάνει αποποίηση κληρονομιάς δεν ευθύνονται για τα χρέη του αποβιώσαντα.

Στην περίπτωση που ο κληρονόμος αποδέχτηκε την κληρονομιά με το ευεργέτημα της απογραφής, η ευθύνη του περιορίζεται μέχρι του ενεργητικού της κληρονομιάς. Αυτό

σημαίνει ότι ευθύνεται για την εξόφληση των χρεών με τα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομιάς και όχι με την ατομική του περιουσία. Εάν εκπέσει του ευεργετήματος κατά τις κείμενες διατάξεις, ευθύνεται ως απλός κληρονόμος.

Οι κληρονόμοι έχουν την δυνατότητα να ρυθμίσουν σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο τις οφειλές που είναι βεβαιωμένες στο όνομα του αποβιώσαντα κατά το ποσοστό της κληρονομικής τους μερίδας.

3.5 Αποποίηση κληρονομιάς

3.5.1 Τι ισχύει για τις περιπτώσεις αποποίησης κληρονομιάς;

Σε περίπτωση που οι κληρονόμοι επιθυμούν να αποποιηθούν την κληρονομιά, καλούνται να υποβάλουν τη σχετική αίτηση στον Γραμματέα του Ειρηνοδικείου, στην περιφέρεια του οποίου ο αποβιώσας είχε κατά το χρόνο του θανάτου την κατοικία του, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών. Η προθεσμία αρχίζει όταν ο κληρονόμος μαθαίνει την επαγωγή και τον λόγο της. Στην επαγωγή από διαθήκη, η προθεσμία δεν αρχίζει πριν από τη δημοσίευση της διαθήκης.

Επαγωγή είναι η κλήση των κληρονόμων στην κληρονομιά και η καθολική, άμεση και αυτοδίκαιη κτήση της κληρονομιάς από αυτούς.

Σε περίπτωση που παρέλθει η προθεσμία των τεσσάρων μηνών χωρίς να κατατεθεί αίτηση αποποίησης κληρονομιάς, τότε θεωρείται ότι έχουμε σιωπηρή αποδοχή της κληρονομιάς.

3.5.2 Υπάρχουν εξαιρέσεις;

Ναι, σε δύο περιπτώσεις. Εάν ο κληρονομούμενος είχε την τελευταία του κατοικία στο εξωτερικό ή εάν ο κληρονόμος έμαθε την επαγωγή όταν διέμενε στο εξωτερικό, τότε υπάρχει δυνατότητα αποποίησης της κληρονομιάς εντός ενός έτους.

3.6 Υποβολή Δήλωσης Στοιχείων Ακινήτων (Ε9)

Εφόσον ο αποβιώσας είχε ακίνητα στο όνομά του, οι κληρονόμοι οφείλουν να υποβάλουν εμπρόθεσμα Δήλωση Στοιχείων Ακινήτων (έντυπο Ε9), όπου θα δηλώσουν τα ακίνητα που κληρονομούν στο όνομά τους:

- μέχρι και την 31η **Ιανουαρίου** του επόμενου έτους από την ημερομηνία θανάτου σε περίπτωση εξ αδιαθέτου διαδοχής,
- μέχρι και την 31η **Ιανουαρίου** του επόμενου έτους από την ημερομηνία δημοσίευσης διαθήκης για τους εκ διαθήκης κληρονόμους,
- μέχρι και την 31η **Ιανουαρίου** του επόμενου έτους αν η πράξη αποδοχής κληρονομιάς έχει συνταχθεί πριν την παρέλευση της ημερομηνίας αποποίησης και δεν έχει παρέλθει η 31η Ιανουαρίου του επόμενου έτους,
- μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα της λήξης της προθεσμίας αποποίησης της κληρονομιάς - **και επομένως όχι απαραίτητα μέχρι την 31η Ιανουαρίου**. Η προθεσμία αποποίησης, ορίζεται στον Αστικό Κώδικα (άρθρο 1847), και είναι 4 μήνες από τότε που ο κληρονόμος έμαθε την επαγωγή και τον λόγο της ή ένα έτος αν ο κληρονομούμενος είχε την τελευταία κατοικία του στο εξωτερικό ή αν ο κληρονόμος έμαθε την επαγωγή όταν διέμενε στο εξωτερικό.

Ειδικά για το έτος 2024, η Δήλωση Στοιχείων Ακινήτων (έντυπο Ε9) υποβάλλεται μέχρι και την 8η Μαρτίου 2024.

3.6.1 Ποιος υποβάλλει τη Δήλωση Στοιχείων Ακινήτων;

Η Δήλωση Στοιχείων Ακινήτων υποβάλλεται:

- από τους εκ διαθήκης κληρονόμους κατά το ποσοστό τους, εφόσον έχει δημοσιευθεί διαθήκη μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της δήλωσης έτους,

Παράδειγμα

Έστω ότι πεθαίνει ο Α την 20/1/2024. Δημοσιεύεται διαθήκη εντός του 2024 η οποία καθιστά μοναδικό κληρονόμο τον εγγονό του. Η δήλωση Ε9 υποβάλλεται από τον εκ διαθήκης εγγονό του μέχρι την 31η Ιανουαρίου 2025.

- από τους εξ αδιαθέτου κληρονόμους κατά το ποσοστό τους, εφόσον δεν έχει δημοσιευθεί διαθήκη μέχρι την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου της δήλωσης έτους,

Παράδειγμα

Έστω ότι ο Α πέθανε την 10/4/2024 και η σύζυγος (χήρα) και τα δύο (2) τέκνα του, μοναδικοί εν ζωή κληρονόμοι του, κληρονόμησαν την ακίνητη περιουσία του. Η σύζυγος και τα παιδιά του πρέπει να υποβάλουν Ε9 για τα ακίνητα που κληρονόμησαν και με το ποσοστό της εξ αδιαθέτου κληρονομιάς, μέχρι την 31η Ιανουαρίου 2025.

- από τους κληρονόμους μετά από τυχόν αποποιήσεις κατά το ποσοστό τους, από το επόμενο έτος του θανάτου (ή, στην περίπτωση που έχει δημοσιευθεί διαθήκη, από το επόμενο έτος της δημοσίευσης αυτής) χωρίς την επιβολή προστίμου, εφόσον η δήλωση υποβληθεί μέχρι την τελευταία εργάσιμη ημέρα του επόμενου μήνα της λήξης της προθεσμίας αποποίησης.

Η υποβολή της δήλωσης στοιχείων ακινήτων (Ε9) του αποβιώσαντα υποβάλλεται στην ψηφιακή πύλη myAADE μέσω της πλατφόρμας **“Τα Αιτήματά μου”** επιλέγοντας Θεματική Ομάδα “Κεφάλαιο”, Διαδικασία “Υποβολή δήλωσης Ε9 (ειδικές περιπτώσεις μη ψηφιακής υποβολής)”.

Σε περιπτώσεις τεχνικής αδυναμίας υποβολής του αιτήματος μέσω της Εφαρμογής **“Τα Αιτήματά μου”**, οι κατά περίπτωση δηλώσεις και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά αποστέλλονται ταχυδρομικά με συστημένη επιστολή ή με υπηρεσία ταχυμεταφοράς ή κατατίθενται στο γραφείο πρωτοκόλλου της ΔΟΥ.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε στη ΔΟΥ σας ή στο Κέντρο Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων (ΚΕΦ) της ΑΑΔΕ στο τηλέφωνο +30 213 162 1000.